

בין גל לגל

בין

עלון שדות ים 1980 כב שבט תשפד, 01.02.2024

כלניות

מילים: נתן אלטרמן

לחן: משה וילנסקי

"...שנים עָברו.

שְׁקִיעָה בְּהַר יוֹרְדָת.

הַנְּעִרָה כְּבָר סְבָמָא, יְדִידִי.

הִנֵּה כְּבָר נִכְדָּמָה לְגִיא יוֹרְדָת

וְשׁוֹב פְּלִנְיֹת פּוֹרְחוֹת בְּגִיא.

וְכִשְׁקוֹרֵאת הַנְּעִרָה אֵלַיָּה:

הַבִּיטִי סְבָמָא מֵהַבְּאֵתִי לָךְ -

מִצְחֹק וְדַמְעַת זֹהָרוֹת עֵינַיָּה

וְהִיא זֹכֶרֶת שִׁיר מְזֻמָּר נִשְׁפָּח:

פְּלִנְיֹת,

פְּלִנְיֹת,

פְּלִנְיֹת אֲדַמְדָּמוֹת אֲדַמְדָּמוֹת.

פְּלִנְיֹת,

פְּלִנְיֹת,

פְּלִנְיֹת מְטַלְלוֹת חֲנֻנְיֹת.

כֵּן, הַדּוֹרוֹת בָּאִים חוֹלְפִים בְּלִי גְמָר,

אֲךָ לְכָל דּוֹר יֵשׁ פְּלִנְיֹת וְזֶמֶר.

אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ, אִם בֵּין סוּפּוֹת וְרַעַם

פְּרֻחָה הַפְּלִנְיֹת לּוֹ, לוֹ רַק פַּעַם.

פְּלִנְיֹת,

פְּלִנְיֹת,

פְּלִנְיֹת אֲדַמְדָּמוֹת אֲדַמְדָּמוֹת."

צילום: עמית וקסלר, visit2israel

נעימה איכר 1934-2024

הספד הקיבוץ לנעימה איכר ז"ל

משה, זאב ז"ל, טולי, חן, ילדיה של נעימה ובני משפחותיהם, הכלות, הנכדים, מקורבים וחברי משפחה, חברים וחברות קיבוץ שדות ים. אנו נפרדים היום מנעימה איכר, בת 89 במותה.

נעימה נולדה באספהן שבפרס ב-1934, נר שני של חנוכה, לאביה חאג' גאולה ואימה חנום. בת שישי במשפחה של שמונה אחים ואחיות. היא הצטרפה לתנועת "החלוץ" וביקשה מהוריה לעלות לארץ ישראל, אך הם סירבו. לילדיה סיפרה נעימה על מקרה שאירע כשהייתה נערה צעירה וגרם לה לרצות לעלות ארצה. אימה שלחה אותה לקנות בשר אצל הקצב. כשנגעה בטעות באחד המדפים, קילל אותה- "יהודיה מטונפת, אסור לך לגעת בשום דבר" וזרק את נתח הבשר בו נגעה. נעימה קיללה אותו וחזרה וברחה והוא רדף אחריה בכל העיר. היא סיפרה כי יום אחד תפסה את אביה במצב רוח רע וכשחזרה וביקשה לעלות לארץ ענה "תעשי מה שאת רוצה". היא ניצלה את ההזדמנות ואמרה לאימה- "אבא הסכים. תסכימי גם את". אימה התייעצה עם הרב שענה לאם "כל כך הרבה יהודים רוצים לעלות לארץ ישראל ולא יכולים ואת לא נותנת לבת שלך?". נעימה שכנעה את הוריה, נשלחה לטהרן, שם הצמידו אותה למשפחה עירקית שעלתה ארצה, כך שיתנו לה לעלות כביתם. נעימה עלתה לארץ בחנוכה 1950. היא זכרה שעלתה בחנוכה כיוון שבשדה התעופה בארץ דלקה חנוכיה גדולה, בעוד שבפרס הדליקו חנוכייה במרתף מהפחד מפני הגויים. כשהגיעה ארצה שוכנה באוהל לבדה. אם המשפחה העירקית הציעה לה להצטרך אליהם בשבת כדי שלא תהיה לבדה ונעימה נענתה, אך כשראתה שהשבת נכנסת והבנים של המשפחה מעשנים סיגריה- חזרה לאוהל שלה. זה לא נתפס בעיניה שמעשנים בשבת. כשנשאלה לאן תרצה להגיע בארץ, היא ביקשה מקום דתי או למקום אליו הגיעו הח'ברה שהיו איתה בתנועת הנוער. חדווה וגמן שהייתה אחראית על הקבוצה שכנעה אותה לבוא לשדות ים. נעימה סיפרה: "נכנסתי לקיבוץ עם המזוודה שלי ועם פתק ביד, כי אפילו לקרוא ולדבר ולשאול אם הגעתי לקיבוץ שדות ים לא ידעתי. האדם הראשון שפגש אותי ככה בכניסה, היה מי שיהיה בעלי לעתיד- יוסף, יוס'לה. הוא קרא את הפתק ולקח אותי למדריכים של חברת הנוער. במשך שלוש שנים יוסף חיזר אחריי. מצאתי חן בעיניו. היה לו תפקיד להסיע ולהחזיר את החברים שעבדו בדייג בנמל חיפה, והיה מבקש ממני להתלוות אליו. אני באתי מבית מסורתי והסכמתי לבוא איתו בתנאי שמתלווה אלי חברה. אני בת חמש עשרה והוא בן שלושים ואחת. מבוגר ממני בשש עשרה שנים, כפול מגילי כשרק הכרנו.

שלוש שנים הוא נתן לי סימנים שהוא רוצה אותי. ואני התביישתי- לא רציתי לומר לו לא, ולא רציתי לומר לו כן". לאחר הלימודים עוברת נעימה לדודיה בפתח תקווה, שמשכנעים אותה להתחתן עם יוס'לה, וב-1953 הם מתחתנים. נעימה סיפרה: "ביום החתונה הגעתי עם הדודים מפתח תקווה לחדרה לרב. יוסף לקח את שמלת החתונה של זהבה ואני לבשתי אותה. לאחר הקידושים, אמר מישהו שיש צלמניה ליד וכדאי לצלם תמונת חתונה. הצלם הסתכל ביוסף ואמר, "בוא אדוני, אלביש אותך בג'קט ועניבה". יוסף כעס, "אל תקרא לי אדוני ואל תלביש אותי לא בג'קט ולא בעניבה". וככה הצטלמנו- יוסף בבגדי הקיבוצניק שלו ואני בשמלה של זהבה, ללא הוריי, ללא אחיי ואחיותיי, וכל משפחתי שנשארה בפרס.

בקיבוץ נערכה לכבודנו קבלת פנים שלאחר החופה. בחדר האוכל, הגישו פירה וביצייה, שנחשבו למעדנים של יום מיוחד. "רציתי לבוא לבושה בשמלה הלבנה, בכל זאת- היה זה יום החתונה שלי. לא", סירב יוסף. "השמלה עלולה להתלכלך. כתם של אוכל יכתים את השמלה הלבנה". אני הייתי ותרנית. כל החיים ויתרתי על עצמי, וכך הלכתי תי לחגיגת החתונה שלי בשמלה פשוטה שקיבלתי מהסוכנות". בתמונות החתונה נראתה נעימה עצובה.

בעצת חברתה היא חוזרת אל הצלם לבד, עם שמלת כלה, כדי שיעשה לה תמונה חדשה, אותה תוכל לשלוח להוריה שבפרס.

"הצלם הושיב אותי על הכיסא, ענד לי תכשיטים וכתר של כלה ושם בידי זר פרחים של חתונה. התמונה השנייה יצאה יפה, כאילו לא אותה כלה". לנעימה ויוס'לה נולדו ארבעה בנים: משה, זאב ז"ל, טולי (נפתלי חיים) וחן. "יותר מהכל אהב יוס'לה את נעימה" מספר משה הבן הבכור, "למרות שהיא חשבה שאת הקיבוץ הוא אהב יותר". לנעימה שגדלה בבית

מסורתי לא תמיד היה קל עם דרכו של הקיבוץ, והיה לה קשה שילדיה לא גדלו וישנו עימם בבית. היא ביקשה מיוסל"ה שיצום ביום כיפור וילך להתפלל בשבת, והוא עשה זאת למענה, כשההסכם ביניהם שהיא מצביעה למפלגת העבודה.

רוב שנותיה עבדה נעימה במטבח, ומשה מספר שכשלמד ברופין שמע מאחד הסטודנטים ש"בשדות ים יש את האוכל הטעים ביותר, יותר ממלון או ממסעדה. מרק עגבניות כמו שאכ" לתי שם, לא טעמתי בחיים".

נעימה הייתה אופה בכל שישי עוגות עבור המבוגרים הבודדים או אלו שלא היה ביכולתם להכין.

היא אהבה לבשל למשפחה ולחברים, ועל אף שבאותה תקופה אכלו את ארוחת הערב בחדר האוכל, הייתה מבשלת בבית ומתקשת שהילדים יבואו לאכול בבית.

"חומייני" שהיה כינוי לכדורי בשר עם אורז בפנים, אורז "כמו עוגה" עם תפוחי אדמה מלמעלה ובפנים צימוקים וגזר או אפונה ושמיר, מרק חמוץ עם לימון פרסי ומאכלים נוספים. האוכל היה כל כך טעים שהבית התחיל להתמלא גם בחברים של הילדים. כל מי שהיה בבית היה מוזמן לשולחן, ובכל ערב הבית והדשא היו מתמלאים חברים וילדים. נעימה הייתה אימהית, עוטפת ואהבה לעזור והייתה מארגנת את אירוע בר המצווה עבור ילדי החוץ שלא היה מי שיעשה זאת עבורם.

יוסל"ה נפטר ב-1996 בגיל 78, ערב לפני חג חנוכה.

ב-1999 נפטר בנם זאב מסרטן והוא בן 42 בלבד. המוות של זאב השפיע מאוד על נעימה, ועל אף שידעה להמשיך ולחיות חזרה ואמרה כי "מי שלא חווה מוות של בן-לא חווה כאב אמיתי בחייו".

נעימה טיילה הרבה בארץ וגם בעולם- באירופה, מרוקו, בוכרה, ירדן והייתה מוקפת חברות אוהבות. כל מי שפגש בה העיד כי כשמה כן היא - נעימה.

לנעימה 12 נכדים שאהבה ומאוד עליהם ושתי נינות.

נעימה נפטרה ביום שישי 19/1/24 ט' בשבט התשפ"ד, בת 89 במותה. היא ביקשה ממשפחה למות בשקט וללא כאבים וכך נפטרה, מוקפת במשפחה הגדולה והאוהבת, בשקט שכל כך התאים לאופייה.

נעימה איכר- יהי זכרך שמור עימנו לעד.

הספידה: מירב ראון

בצער רב נפרדים ממך, נעימה חמותי היקרה

נעימה הייתה אישה חכמה, חדה, נעימה, אוהבת אדם, בשלנית מצויינת, עם חוש הומור משובח. תמיד דאגת לילדייך ונכדייך, ערך המשפחה היה ערך עליון עבורך.

זכיתי לחמה אוהבת ומפרגנת וילדינו זכו לסבתא עוטפת ומחבקת.

הלכת לעולמך ביום שישי בדרכך המיוחדת, צלולה, ידעת בדיוק מה את רוצה.

זכינו לעמוד לצידך, כל המשפחה, ברגעיך האחרונים.

נוחי על משכבך בשלום ותהיי מנוחתך עדן.

אוהבים אותך, נעימוש.

יהלום

סבתא היקרה

נפטרת ביום שישי, ולא הספקנו לדבר עוד פעם אחרונה. קבענו פעם שאני מתקשר אלייך כל שישי, אבל היה לנו נוהל חצי קבוע שאני שוכח בשישי ומתקשר במקום בשבת. בדרך כלל היית שואלת כאילו בכעס למה לא התקשרתי אתמול ואומרת שדאגת, ואחרי שהייתי מתנצל היית סולחת מיד וגם כנראה צוחקת ושואלת אם נבוא לבקר בשבת. ובמיוחד היית שמחה אם הייתה לי סיבה טובה ששכחתי להתקשר, כמו איזה טיול עם חברים. ניסיתי ללא הצלחה להרגיל אותך שלפ־עמים אני מתקשר בשישי ולפעמים בשבת אבל אני חושב שפשוט אהבת את המשחק הזה. אני לא מעכל שזה לא יקרה יותר.

אני גם לא מעכל שכבר הייתה הפעם האחרונה שבאנו לבקר אותך ודפקנו על הדלת הפתוחה וצעקת עלינו שאצלך לא דופקים, פשוט נכנסים. לא מעכל שיותר לא יקרה שנגיע טיפה מאוחר ותגידו לנו כאילו בכעס "מה זה? אתם לא ייקים? ככה מאחרים? נורא דאגתי". וגם שיותר לא יקרה שנגיע בזמן ותצחקי עלינו "אתכם הייקים תמיד שעה זו שעה". שיותר לא תגידי שאנחנו לא שותים אצלך כלום כי אנחנו שותים רק מים, ועד שאני לא אומר לך "טערוף נמיכם" לא תעזבי אותנו. לא מעכל שלא נשמע שוב ממך שאת לבד השבת, אבל כשנגיע לא יהיה לנו רגע אחד לבד איתך כי כל היום משפחה וחברים ייכנסו וילכו.

תמיד נורא אהבת לדבר על אבא שלי, זאביק. אהבת לספר כמה שהוא היה משפחתי וערכי. התגעגעת אליו מאוד, אבל בעזרת הסיפורים שמרת על הזיכרון שלו. ככה נלמד לעשות גם עם הזיכרון שלך. נזכור איך כשדיברת על הקיבוץ, היית מספרת איך שפעם רצית לעזוב אבל סבא יוס'ה התעקש להישאר, ושלעד את תודי לו שהוא התעקש, כי זה מקום כל כך טוב להזדקן בו. אבל גם היה חשוב לך להגיד שכמה שהקיבוץ מדהים, שני דברים תמיד נורא הפריעו לך. אחד זה שהילדים גדלו בבית הילדים ולא איתך בבית, והשני זה שמי שעובד ומי שלא עובד מקבל אותו דבר. את הערכים האלה של המשפחתיות ומוסר העבודה אני מבטיח לזכור. איך הבית שלך תמיד היה פתוח למשפחה, אבל מי שבא ליותר משבוע חייב לעבוד. איך כששמעת שקרוב משפחה (צבוי) בשבת במחנה 80 בלי משפחה שתבקר אותנו, הכנת סיר אוכל ולקחת אותו על ה אופניים עד לבסיס. וגם איך התהפך חצי קיבוץ שרק לנערה פרסית צעירה וחדשה היו ביצים טריות בבוקר, כי היא החליטה שהיא מגדלת תרנגולת בחצר. היה לך חשוב שאנחנו הנכדים נתחתן, שאמצא בחורה טובה, אפילו לא חשוב יהודייה, העיקר שתהיה בן אדם טוב. אבל אם כבר עדיף יהודייה. ולא חשוב בכלל איזו עדה, העיקר שתהיה בן אדם טוב, אבל אם כבר עדיף פרסייה.

סבתא, וידוי אחד קטן של משהו שאף פעם לא סיפרתי לך. פעם ישבנו בחדר אוכל בסדר פסח, ואני ובני דודים שלי מצד אמא, האשכנזים, אכלנו את הגפילטע פיש שהגישו והתלוננו שזה ממש שונה ממה שאנחנו מכירים ושלא טעים. ואז בדיוק באת ושאלת אם טעים לנו, כי את הכנת את הגפילטע פיש. מזל שכנראה כבר אז לא שמעת טוב. אבל עם יד על הלב, במרק פרסי חמוץ, אורז פרסי וגונדי היית אלופה ואני שמח שהצלחת ללמד אותי איך להכין את האורז, שאכין ואזכור אותך.

מתגעגע ואוהב, מאן טורה דוסדרם

גיא

סבתא

לפני קצת יותר משבוע היינו איתך בבית החולים. יחד עם הבלבול, החשש וחוסר הוודאות היית צלולה וחזקה בראש, ואמרת לנו "סה לה וי". צחקקתי, והרגשתי איך אני מתנחמת בעובדה ש"אלה החיים", ושאת, כמו שאת, הצלחת גם במצבך להעלות חיוך בפנים של כולנו...לכל סבתא יש סיפורים לספר, אבל לא כולן זוכות להיות קומיקאיות מחוננות כמוך, ולדעת בדיוק את הטיימינג והטון של הפאנץ', שהפך כל סיפור שלך למלא חיים – כמוך.

סבתא, אני זוכרת אותך כאישה לדוגמא - נחושה בדעתך, חדה, אוהבת. היית בית ללא מעט אנשים, ועכשיו, החלל שלך נשאר ריק, ופינה בלב של כולנו נותרה בשבילך, מחכה להתנחם באיזה זיכרון איתך. "תימנייה גזעית", ככה קראת לי מאז שאני זוכרת את עצמי. לכל אחד היה כינוי. ועכשיו, כבר אין מי שיקרא לי ככה, כבר אין מי שתגיד לי לא לקום להגיד "ביי" ביום שישי, כי היא לא רצתה להטריח אותי, למרות שברור שהיית קמה כל פעם לחבק ולאחל לך לילה טוב. שישי היה היום שלנו. היית באה עם ג'ני או עם מנס יושבת במקום הקבוע שלך מסביב לשולחן, אוכלת, צוחקת ורוקדת איתנו. בשישי שעבר, היינו אצלך בבית החולים. סיכמנו בינינו, שבעזרת השם אם תרגישי טוב יותר ותחזרי הביתה, נבוא אלייך, כל המשפחה ונאכל יחד שישי. שבוע לאחר מכן, היה השישי שהלכת, ולמרות שלא הכל היה לפי התכנון, זה היה כאילו תכננת את זה - היינו בקיבוץ, במקום בו חיית וגידלת את ארבעת בנייך, כולנו היינו סביבך. כמנהגנו ביום שישי, נשכבת על הצד ויצאת החוצה, בשלווה, באלגנטיות ובקלאס. כשכל האוהבים אותך נמצאים איתך, עצמת עיניים ועלית לגן העדן שלך. אני בטוחה שאת שם גאה בנו ומחזקת מלמעלה. המשפט שאמרת לנו, רלוונטי עכשיו יותר מאי פעם, "סה לה וי".

אני אוהבת אותך, נוחי על משכבך בשלום, נכדתך, אורי

סבתא היקרה

כשמך כך את- נעימה. על כך יעידו כל הנוכחים כאן וגם מי שלא כאן, אבל ביקר בשדות ים. כל פעם כשסיפרתי שאני הנכדה של נעימה איכר, אמרו לי 'וואו איזו אישה סבתא שלך! כל מי שהכיר אותך - אפילו לזמן קצר- סיפר איזו אישה מדהימה, חמה, חכמה ומצחיקה את. הבית שלך היה תמיד פתוח לכל אדם באשר הוא אדם. פתוח במלוא מובן המילה. אנו, בתור הנכדות שלך, הרגשנו שהבית שלך הוא עוד בית שלנו בנוסף לבתים של ההורים. תמיד יכולנו לבוא ולדבר איתך, להקשיב לך וגם להביא חברות. אהבנו להקשיב לסיפורים שלך על הילדות בפרס, החיים בקיבוץ והיחסים עם סבא ועם החברות שלך. בחלק מהשיחות שהיו לי איתך, אמרת לי שהחלום שלך הוא לקחת את הנכדים לטיול בפרס, ולהראות לנו את המקום בו גדלת. סיפרת על הנופים, הבתים והזכרונות בכזאת ערגה. יחד עם זאת, הבהרת לנו שהבית האמיתי שלנו הוא בארץ ובפרט בקיבוץ, כי אין ולא יהיה כמו המקום והקהילה שלנו. לטוב ולרע. אמרת שבמשך שנים הרגשתי שהחיים בקיבוץ היו טעות ואפילו כעסת על סבא, כי הוא גרם לך להישאר כאן. אבל עם הזמן הבנת איזו מתנה הוא נתן לך. יחד עם זאת, אמרת שדבר אחד הפריע לך במיוחד- הלינה המשותפת. המצב הזה הכאיב לך מאוד ולעולם לא השלמת איתו. סיפֵרת איך היית מתרוצצת בין בתי הילדים, כי היה לך חשוב שכל אחד מהילדים יקבל חיבוק, זמן איכות וסיפור לפני השינה.

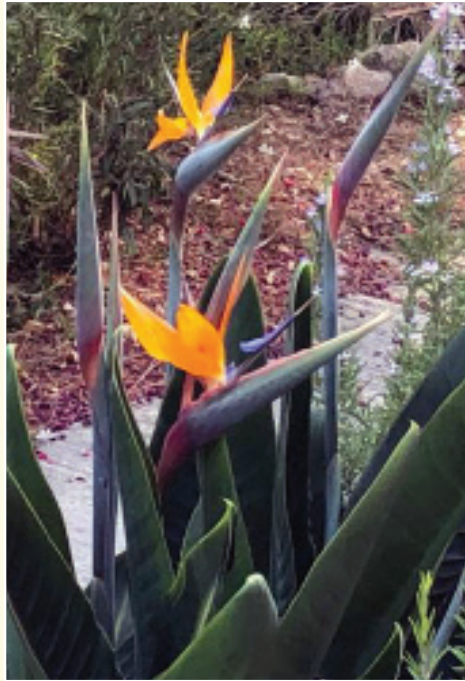
אני זוכרת שבכמה שיחות שהיו לנו, כשישבנו במרפסת שלך והסתכלנו על הציפורים ובעלי חיים אחרים, אמרת לי, שאם היית יכולה לחזור אחורה בזמן היית הולכת ללמוד ביולוגיה ובעיקר התנהגות בעלי חיים. תמיד תהית איך הם מתנהגים אחד לשני, איך דואגים לצאצאים שלהם, ללהקה שלהם, האם הם מרגישים אבלות, איך הם יודעים לאן לנדוד ועוד..

התקופה האחרונה לא הייתה לך קלה. דיברת על הקושי שלך להיות תלויה באנשים, על אובדן הראייה והשמיעה, וגם על הקושי הנפשי שלך עקב המצב הכללי במדינה וגם על חברים טובים שנפטרו. גם בימיך האחרונים נשאת צלולה ושנונה, כמו שהיית כל חיין. אמרת שכך היית רוצה שיזכרו אותך, וכך אנו זוכרים אותך. נוחי על משכבך בשלום.

תודה רבה לכל המעורבים בטיפול המסור בסבתא- לצוות הבית הסייעודי, צוות סב ים, לצוות הבריאות לחברות והחברים שבאו לבקר ולדבר איתה וכמובן לג'ני המקסימה שטיפלה בסבתא במסירות אין קץ והפכה לחלק מהמשפחה שלנו.

מתגעגעות אלייך ואוהבות אותך לנצח.

נכדותייך נופר וניצן.

עורכת: רחלי בובר | תגובות 052-8795235 | rachel.bober1@gmail.com

מיכיל סודות-ים